

Hürbilet

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

İşçinin mesken Derdi Hallediliyor!

Kayseride İşçi Evleri temeli atıldı 600 evli bir mahalle kuruluyor

Çalışma Bakanı Sirer bu münasebetle bir hitabede bulundu

Kayseri, (Özel) — Kayseri'de Sümerbank Bez Fabrikası işçileri için kurulması kararlaştırılan evlerin temel atma töreni yapılmıştır. Törende Çalışma

Başkanı Reşat Şemsettin Sirer ile Kayseri Valisi, Çalışma Müdürü ve kalabalık bir davetli kitlesi hazır bulunmuştur. Fabrika Müdürü Tarrık Er-

dem yaptığı bir konuşmada kurulmakta olan mahallenin takriben 600 eve balığ olacağını, bu mahallenin kurulmasının arsa ve inşaat vasıtası teminine yardım eden Devletle sandıklarında biriken parayı bu hayırlı işe tahsis eden işçimizin işbirliğinin parlak bir örneğini teşkil ettiğini belirtmiştir.

Arkadaşları adına konuşan Kooperatif Başkanı da 16 Nisan gününün sosyal davamın halli yolunda fiili harekete geçişin uğurlu bir başlangıç günü olarak daima hatırlanacağını söylemiştir.

Daha sonra Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer de kısa bir hitabe ile şu anda yurdun daha birçok yerlerinde Kayseri'dekine benzer şekilde işçi

meskenleri meydana getirme yolunda harekete geçilmiş olduğunu söylemiş ve Devlet Demiryolları ve Sümerbank gibi Devlet işletmelerinin bu davadaki hizmetlerine işaret etmiştir.

Reşat Şemsettin Sirer devamlı Cumhuriyet idaresinin el koyduğu her davada olduğu gibi içtimai siyaset ve adalet alanındaki çalışmalarının da temiz neticeler doğuracağını muhakkak olduğunu beyan etmiş ve sonbaharda vâki olan Kayseri ziyaretinde sosyal sigortalar ve iş mahkemeleri nevinden kurulacağını ifade ettiği derin mânalı içtimai müesseselerin şu anda kurulmuş olduğunu söylemiştir.

Bakan bu tahakkuk keyfiye-

Çalışma Bakanı
Reşat Şemsettin Sirer

tini haber vermek mazhariyeti-ne de erişmiş olmanın bahtiyarlığını duyduğunu bildirerek sözlerine son vermiştir.

İşçilerden başka halkın da hazır bulunduğu törenden sonra Çalışma Bakanı beraberinde (Devamı 4 üncü sa: de)

Çalışma Bakanlığının Hassasiyeti

Sendikalar Birliğinin 3 sualine Bakanlık cevap verdi

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin Çalışma Bakanlığına müracaat ederek iş mahkemeleri için işçi ve işveren temsilcileri yetiştirmek maksadıyla kurslar açılmasını, asgari ücret komisyonları için talimatname hazırlanmasını istediğini evvelce yazmıştı.

Bakanlık, Birliğe aşağıdaki cevabı yazmıştır:

«İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Başkanlığına,
Ankara Caddesi Cağaloğlu Yokuşu No: 33.

23.3.1950 tarih ve 3473 sayılı yazınızda belirtilen dilekeleriniz incelendi:

1 — İş mahkemeleri hakkında Bakanlığımız tarafından gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

2 — 3008 sayılı İş Kanununun 5518 sayılı kanunla tadil edilen 32. ci maddesinde derpiş edilen asgari ücret komisyonları bu hususta talimat hazırlanmadığından henüz faaliyete geçmemişlerdir. Bakanlığımız bu konu üzerinde önemle durmaktadır.

3 — 3008 sayılı kanunun 5518 sayılı kanunla tadil edilen 29. cu maddesinde açıklandığı üzere iç yönetmeliklere konması mecburi hususlar ile iç yönetmelikler önermelerinin de Bakanlıkça hazırlanmakta olduğunun, bilgi edinilmesini, rica ederim.»

Para - Pul İşçileri Sendikasının olağanüstü kongresi

Sendika Bakanlığa uyararak adını değiştirdi ve İst. Matbaa İşçileri Sendikası adını aldı

Bundan bir sene kadar evvel kurulan İstanbul Para ve Pul Sanayii İşçileri Sendikası genel kurulu geçen Pazartesi günü olağanüstü olarak toplanmıştır.

Bu toplantıda Sendikanın kuruluşunda Çalışma Bakanlığı tarafından görülen usulsüzlükler tashih edilmiştir. Bu arada Sendikanın hem matbaa, hem de maden işçilerini şumülü içerisine alması kanuna aykırı olduğundan Sendika sadece matbaa işçilerini içerisine almış, maden işçileri ise bu sendikadan ayrılarak İstanbul Demir ve Madeni Eşya İşçileri Sendikasına dahil olmuşlardır.

Kongre Başkanlığına Süreyya Birol, Başkanvekilliğine Nizamettin Babaoğlu seçildikten sonra eski yönetim kurulu Başkanı Mecdettin Köliksüz çalışma raporunu okumuştur. Rapor ittifakla tasvip edilip, eski yönetim kurulu ibra edildikten sonra tüzük tadilatına geçilmiştir.

Yukardaki belirtilen hususlar tashih edildikten sonra yeni yönetim kurulu seçilmiş ve toplantıya son verilmiştir. İstanbul Matbaa İşçileri Sendikası yönetim kurulu; Süreyya Kalabak, Feyzi Yurtsever, Süleyman Köksal, Sabri Simpon, Ridvan Özdemir, İsmet Argün, Rıza Durak'dan teşekkül etmiştir.

OKUYUCULARIMIZA ve SENDİKA ÜYELERİNE

Gazetemize yazılarınızı lütfen Ankara Cad. Cağaloğlu No. 33. Adresi Yazı İşleri Müdürlüğü adresine gönderiniz.

Ecnebi garsonlar işi yine çıkmazda

Garsonlar Sendikası Başkanı, bu işçilerin çıkarılma tarihinin tehirine dair söylentileri yalanlıyor

Türkiye dahilinde bilimum lokanta, gazino, baş, kokteyl salonu ve benzeri işyerlerinde ecnebi uyruklu garson ve başka namlarla kadın ve erkek hizmetçi çalıştırılmıyacağı, halen çalışanların da beş ay sonra işlerine son verileceği Bakanlar Kurulunun 23.11.949 tarihli kararına binaen ilgililere bildirilmişti. Ancak 23 Nisandan sonra çalıştırılmamaları lâzım gelen bu ecnebi uyruklu işçilerin çoğunluk teşkil ettiği mahallerde işten çıkarılmalarının bir

müddet daha tehir edildiğine dair söylentiler vardır. Bu söylentilerin ne dereceye kadar doğru olduğunu anlamak maksadıyla mütâleasını sorduğumuz İstanbul Garsonlar Sendikası Başkanı İsmail İnan şunları söylemiştir:

— Bu işyerlerinde çalışan ecnebi uyruklu işçilerin işten çıkarılmalarına bir kaç gün kalmıştır. Tehir edilme keyfiyeti tamamiyle uydurmadır. Buna rağmen kendilerini avutmakta

(Devamı 4 üncüde)

Yurdumuzu ziyaret etmek isteye "Yunan Deniz İşçileri", sendikası mensupları

Yunan Deniz Yolları İşçileri Sendikası'ndan bir heyetin İstanbul'a gelerek memleketimizdeki İşçi Sendikası mümessilleri ile temaslar yapmak istediklerini bildirmişler bu arada Devlet Deniz Yolları İdaresinden tenzilâtli bir tarifinin tatbikini istemişlerdir. Milletlerarası Sendika teşekkülleri arasında birer dostluk vesilesi olacak bu gibi temaslar Sendika muhitlerinde iyi karşılanacaktır.

Milletlerarası çalışma konferansı

Nizameddin BABAĞLU

33. cü Milletlerarası Çalışma konferansı 7 Haziran 1950 de Cenevrede toplanacak. Konferansa dahil bütün milletler bu husustaki hazırlıklarına başlamış bulunuyorlar.

Çalışma Bakanlığımız Sendikalara bir yazı yazarak Konferansa Türkiye adına iştirak edecek işçinin seçilmesini istemiştir. Bu arada pek mühim gördüğümüz bir hususu açıklamak isteriz: Geçen sene yapılan 32. Milletlerarası çalışma konferansına iştirak edecek işçi delegesi için yapılması icap eden seçimin, yapılmaz tarzını bildirir yönetmelik hayli tenkid edilmişti. Bakanlığın bu tenkitleri dikkat nazara alarak yönetmelikte tadilat yapacağını umuyorduk. Öyle olmadı. Yukarıda bahsettiğimiz tahrirata aynı yönetmelik ilâzım ile gönderildi ve buna göre hareket edilmesi bildirildi.

Geçen yıl memleketimizi temsilen konferansa iştirak eden arkadaşımız bilindiği gibi muvaffak olamamış ve hattâ yaptıklarından, görüşülenlerden hiçbirimizi haberdar etmeye bile lüzum görmemiştir.

Gönül isterdi ki, bu arkadaşımız memleketi advetinde işçilerin toplu buldukları yerleri ziyaret etsin, neticeleri bildirsün, sendikalara ra-

(Devamı Sahife 3 de)

Pek Yakında Hürbilet'te 3 Tefrika

1 — TÜRK ARSLANLARI

Dünya minderlerinde Türk gibi kuvvetli sözünü tarihe geçiren Aliçolar, Kurtdereliler ve diğer pehlivanların hayatlarını öz olarak PEHLİVAN ESKİSİ imzası altında eski bir pehlivanın kaleminde okuyacaksınız.

2 — BİR RUS İŞÇİSİNİN GÜNLÜK HAYATI

Bu yazıyı Kızıl Rusyanın içinde cereyan eden yürekler acısı faciaların ufa kbir nümunesi olarak okuyucularımıza sunuyoruz.

Cenneti Cehennemden farksız olan Demir perdeden kaçırılan bu yazı Avrupada büyük bir ilgi toplamıştır.

«HÜRBİLEK» bu yazıyı fedakârlıkla elde edebildi. İşçinin bizzat yazdığı bu eseri merakla, dehşetle okuyunuz.

3 — KARA ELMAS DİYARINDAN NOTLAR

Zonguldakta maden ocakları içinde ve işçilerle yapılan bir seri röportajı arkadaşımız (Muzaffer Daysal) sizlere sunacaktır.

PEK YAKINDA
HÜRBİLEK'te

Haftanın yazısı

İşçi Sigortaları Genel
Müdürüne açık mektup

Yazan: Süreyya BİROL

Sayın Genel Müdür,

Devletimizin sosyal nizam ve kanunlara ne kadar ehemmiyet verdiğini bilhassa işçi meseleleri üzerinde nasıl hassasiyetle durduğunu bütün Türk işçisi gibi bilenlerdenim. Geçen yıl Ankara'da toplanan Sigortalar genel kurulu toplantısında biz İstanbullu işçiler muhakkak bir işçi hastahanesinin lüzumunu belirtmiş ve bunun üzerinde ısrarla durmuştuk. Bu isteğimiz az zamanda yerine getirilerek ufak tefek noksanları olmakla beraber bize Maçkarda modern bir işçi hastahanesi kuruldu. Az zaman sonra Paşabahçe ve Eyüpte birer dispanser açmakla İstanbul işçisini tam manasiyle tatmin etmemekle beraber yaramıza merhem oldu. Bu yönden Çalışma Bakanlığına ve sigortalar kurumuna minnet duygularımızı bir daha tekrarlamayı bir vicdan borcu sayarım.

Sayın Genel Müdür,

Büyük Meclisimizin kabul ettiği ve tatbiki 1951 de başlayacak ve en büyük dertlerimizden birini kökünden halledecek olan Umumi Hastalık Sigortası Kanunu Türk işçi tarihine altın yazıyla hak edilecek bir kıymet taşımaktadır. Bütün Türk işçisinin sarsılmazlıkla beklediği bu kanun 1951 senesi bîdayetinde tatbik mevkiine gireceğine nazaran tam sekiz ay gibi kısa bir zaman var demektir.

Bilhassa endüstri ve işçi çoğunluğu bakımından büyük bir önem taşıyan İstanbul'da muhakkak en aşağı sekiz yüz veya bin yataklı bir hastahane kurulması zarurî vardır. Zira, kanuna nazaran iş kazası, meslek hastalıkları ve analık, doğum hallerinden maada bütün hastalıklara cevap verecek olan kanun yukarıda belirttiğim hastahanelerin önemini bir kat daha arttırmıştır. Muazzam bir hastahanelerin de inşası asgari bir senede sağlanabileceğinden, bu işe geç bile kaldığımız zannediyorum. Kanunun meriyete girdiği gündün az bir müddet sonra müesseselerdeki sıhhi teşkilâtın da Sigortalar Kurumuna devr edileceğine nazaran, bu işe hazırlıklı olarak girilmezse, çok kötü bir durumun ortaya çıkacağını en az benim kadar takdir buyurursunuz. İstanbul hastahanelerinin durumu malûm, binaenaleyh çok dikkatli hareket etmek lâzım gelir kanaatindeyim. Zira Dimyatada pirince giderken evdeki bulgurdan olursak halimiz nice olur. Sayın Genel Müdürüm. Derin saygılarımla.

DAVALARIMIZ

“Vazife Mukabili Hak,”

Yazan: Bedri ATAMAN

İstanbul Tekstil Sanayii İşçileri sendikasının tabettirmiş olduğu 1950 yılı takviminin kartonu üzerinde yazılı olan «Büyük Atatürk»ün şu vecizesini daima okurum.

Atatürk Diyor ki:
(Vazife mukabili olmayan hak mevcut değildir.)

Büyük Atamızın bu çok kıymetli veciz sözleri bilhassa biz işçiler için ayrı ve müstesna bir mâna ve kıymet taşır. Bu kıymetli sözleri biz ve bizden sonra, mahşer gününe kadar gelip geçecek Türk İşçileri kulaklarımıza küpe yapmalıyız.

Hakikat öyle değil mi? Vazife mukabili olmayan hak ne dünyada ve ne de ahirette mevcut olabilir mi? Çalışıp bir eser ve kıymet meydana getirmesek veya bir vazife yapmasak bize kim ne yerir? Ve nereden, nasıl verir? Verseler bile almağa hak kımız olur mu? Onun için her gün sabahleyin isimizin başına gidip akşama kadar, olan gücümüzle çalışıp, emek sarfedip bize verilen vazifeyi yapıyoruz ve mukabilinde bir hak kazanmış oluyoruz.

«Kut Lâyemut» denebilecek kadar az bir ücret şeklinde elimize geçen bu hakkı halen işveren tayin ve tesbit eder; filhakika işveren tarafından tesbit edilen bu hakkı işçi uygun görür kabul ederse çalışır, kabul etmezse çalışmaz amma çoğu zaman emek piyasası şartları işçiyi, yaptığı işin veya gördüğü vazifenin değerinden daha aşağı bir ücretle çalışmağa mecbur eder. 25 seneyi dolduran işçilik hayatındaki görüp geçirdiğim tecrübelerden bunu öğrenmiş bulunuyorum.

Hem artık herkesce öğrenilmiş ve kabul edilmiştir ki, Türk İşçisi dün olduğu gibi bugün de yaptığı işin veya gördüğü vazifenin tam karşılığı olan ücreti alamamaktadır. Hattâ Devlete ait işletmelerde çalışan işçilerin bile eline hak olarak verilen para sarfettikleri gücün karşılığı olabilecek miktarda değildir. Para olarak ele geçen miktarlar eski yıllarla kıyas edilecek olursa çok gibi görünür ise de bu çokluk bir mana ve kıymet ifade etmez. Bu sebeple bu son seneler zarfında biz işçiler halimizden hep şikâyetçi olarak ücretlerimizin arttırılması talebinde bulunduk.

Sesimizi duyurmak ve müşkül durumumuzu anlatmak ve hissettirmek için bazı fedakârlıklara katlanmak icap etti. Bu fedakârlıklara katlanmakta esasen bizim için bir vazife idi. Bu vazifeyi yaptık ve mukabili olan hakkı aldık.

Bizim işverenimiz Devlettir. Devlete ait olan İşletmeleri işveren veya işveren vekili olarak idare eden şahsiyetler ise sermaye sahibi değillerdir. Bu vatandaşlarımız maaş mukabilinde bu işletmeleri Millet ve Devlet adına işletmeye memur edilmişlerdir. İşçi ücreti mevzuundaki salâhiyetleri de mahdud ve muayyendir. Halbuki «Dâvamız»ın esasını teşkil eden işçi ücretleri meselesi çok şumulü bir meseledir. Bu mesele mahdud ve muayyen salâhiyetlerle çözülemez.

Bizde işçi ile işveren arasındaki münasebetleri tanzim et-

mek vazifesini madem ki, Devlet üzerine alarak işçi ile işveren arasına girmiştir bu meseleyi de ancak o çözüp halledecektir. Bunun hal yolu, Devlet, işveren, ve işçi başbaşa verip anlaşmak suretiyle bulunabilir. Netekim bu esas, prensip olarak kabul edilmiş bulunmaktadır. Alınan bu prensip kararına göre Devlet, işveren ve sendika mümessilleri bir araya gelerek Mahalli Komisyonlar teşkil edip o sanayi mıntikasının asgari ücret tarifelerini tesbit edeceklerdir. Fakat bundan sonraik hâdiselerin ne şekilde cereyan edeceği henüz katiyetle malûm değildir.

Önümüzdeki seçimlerde tayin edeceğimiz Milletvekillerinden teşekkül edecek Türkiye Büyük Millet Meclisinde «Dâvamıza» müzahir insanları görebilecek miyiz?

Burada yine Büyük Atamızın herkesten ziyade bize ait olan sözleri hatıra geliyor: «Vazife mukabili olmayan hak mevcut değildir.» Bu seçim meselesinde bize düşen vazifeler vardır. Bir işçi olarak ben vazifemizin şu olduğuna kaniim. Partiler namzetlerini seçmişlerdir, bu namzetler arasında işçi ve işçi dostu olanları hep tanyoruz. Hangi partiden olursa olsun evvelâ işçi ve işçi dostu olan namzetleri kazandırmamız lâzımdır. Partili olan işçi vatandaşlarımız partilerinin göstereceği namzetlere oy vermeğe borçludurlar, benim hitabım tarafsız arkadaşlarıdır.

Evvelâ vazife sonrada hak...

Haftanın
HaberleriAltın getiren siyah
kuyular!

Bir Bağdat haberine göre Irak petrol kumpanyası tarafından halen Basra körfezi civarında yeni bulunan petrol menbaları işlediği takdirde seviyatı yapabilmek üzere tesisler için müsait arazi aranmaktadır.

Yeni bulunan petrol menbalarının kaplamakta olduğu saha gayet geniştir. Eğer tahmin edildiği gibi petrol menbaları çok zengin ise kumpanya Fao limanı yanında yeni tasfiyeler inşa edecektir. Ayrıca da yeni bir liman yapılacaktır. Halen Fao mıntakasındaki mütehasıslar faaliyet halindedirler. Bu menbalar Irak hükümeti için «Altın getiren siyah kuyular» ismiyle anılmaktadır.

14400 HACIDAN MÜHİM BİR
KISMI HİNDİSTANA
DÖNMEDİ!

Bu yıl Hindistan'dan hacca giden Müslümanların sayısı 14.400'e varmaktadır. Fakat bunlardan mühim bir kısmı henüz geri dönmemiştir. Hintli, Pâkistanlı hacıların bazıları Suudi Arabistan tebaası olarak orada kalmışlardır. Bir kaç bin kişi de civardaki Arap memleketlerine seyyah sıfatıyla gitmiş, faakt oralarını çok beğendiklerinden daimi olarak kalmağa karar vermişlerdir.

ATEŞE VERİLEN
KAHVEHANE!

Geçen haftalarda bir gün Newyorkta maden grevi amellerinden bir grup bu teşkilâta mensup olmayan Fefferson isminde ve Pennsylvania'da oturmakta olan bir amelinin kahvehanesini ateşlemişlerdir. Bina tamamen yanmıştır. Mensup buldukları teşkilâtın grevi terketmeleri hakkında vermiş olduğu emre rağmen amele greve devam etmiş ve nihayet hükümet patronlarla aralarını bulduğundan tekrar işe başlanılmıştır.

BİR TEDRİSAT SİSTEMİ!

Londradan bildirildiğine göre Linguafon sistemi ile yani gramofon plâkaları ile lisan öğretme teşkilâtı Türkçeyi de yayınlamakta olduğu lisanlar arasına katmıştır. Türkçe tedris plâkaları Londrada oturmakta olan birçok Türklerin yardımı ile hazırlanmaktadır. Bu yardıma İngilterede oturan talebeler de iştirak etmektedir.

mesken politikasını yaratmıştır.

İnsanlar, fikir ve ruh bakımından ilerledikçe mesken konu ve politikalarında da bu ilerleyiş görülmüştür.

Hele son harbin vesile olduğu harap ve perişan ülkeler karşısında her millet ve devlet mesken politikasını en öne almak lüzumunu duymuş bilginler, uzmanlar bu politikanın en kısa ve radikal yollardan muvaffak olması ve her evsiz vatandaşın bir barınacak yuvaya sahip edilmesi imkânlarını aramaktadır.

F İ K İ R L E R

Türkiye B.M.M. 8 inci dönemi ve sosyal meseleler

Yazan: Ali Rıza ARI
İstanbul Milletvekili

Büyük Millet Meclisinin 8 inci dönemi —hele son iki yılı— çalışma hayatımızda; içtimai adalet anlamının yer alması bakımından; özel bir önem, müstesna bir hususiyet göstermektedir.

Bu devrede Büyük Millet Meclisi iktidar partisi programında başlı başına bir bahis teşkil eden (İçtimai Politika) yı ele almış, sosyal mes'elelere, iş ve işçi hayatımıza lâzım olan önem ve vehveyi vermiştir.

8 inci dönem 7'nci Kurultayda — İktidar Partisinin tüzük ve programlarına getirdiği tadil ve yeniliklerle de ayrı bir özellik taşımaktadır. Sosyal Politika bu Kurultayda bellirleşmiş, mesken konusu yer almıştır.

Bu programdan ilham ve direktif alan iktidar hükümetleri sosyal kanunlarla mesken konusunu ilgili kanunları hazırlamış ve getirmiştir.

Bu devre bilindiği gibi İş Kanunu ile, kaza sigortasının eksiklerini tamamlamış; iş mahkemelerini, emeklilik, umumi hastalık sigortalarını tesis etmiş, asgari ücret usulünü ihdas etmiş bulunmaktadır.

Sayın Günaltay hükümetinin ve onun enerjik ve idealist çalışma bakanı değerli arkadaşımız Sırrer'in sosyal kubbenin inşasındaki görüş, ehliyet ve şeref hisleri cidden büyüktür; takdire şerhdir.

Bununla beraber içtimai adalet, iş ahengi ve sosyal nizamın rejiminin amaç bildiği tekâmül derecesine varabilmesi için 9 uncu dönem de — gelecek Büyük Millet Meclisinde de — bu tekâmülü ideal bilen milletvekilleri ni bekleyen konular ve kanunlar vardır.

Ücretli tatil ile, fikir işçileri kanun tasarıları komisyonlarda; İşsizlik sigortası ile tarım, deniz ve hava işçileri için kanun tasarıları Çalışma Bakanlığı hazırlama komitelerinde beklemektedir.

İşçi mesken ve mahalleleri, mesken ve istihlak kooperatifleri ve birlikleri, işçilerden toplanmakta olan paralarla kurulacak bir İşçi Bankası tesisi öneme üstünde durulacak ve çare bulunacak konulardandır.

Emeklilik ve hastalık sigortaları kanunlarını sigorta müessesine yüklediği yükü hafifletecek, işçi sağlığını koruyacak amillerin en başta geleni mesken isidir.

Mesken işi işçinin, sağlığı ile olduğu kadar, randemanı ve ideolojik istikrarı bakımından da çok önemlidir.

Emeklilik sigortası için alınan primlerden birikecek miktarının yüzde yirmisinin sigortaya dahil işçilerin evlerinin yapılmasına tahsisi —İpotek karşılığı— bundandır.

Mesken konusu insan ve insanlık için tarihi kadar eskidir. Barınmak ve barınmak ihtiyacı her insan, hattâ her canlı için doğuşla başlayan ve duyulan bir ihtiyaçtır. O tarih boyunca çeşitli tecellilere bürünmüş, çeşitli hâdiselere vesile olmuştur.

Batıda modern sanayi ile —19 uncu asrın ortalarına doğru— sanayi şehirleri meydana gelir, dağınık insan kitleleri bu yeni muhitlere toplanır, burarlarda çeşitli adet, görgü, düşünüş mübadelesi ve evlenmeleri vaki oluyorken zaruretler mesken konusunu ortaya atmış ve

İşçi Sigortaları Kurumu İstanbul hastanesi sertabibine Arıza.

Yazan: Ferruh Kaya Ögünç

Sayın sertabibim.

Son zamanlarda İstanbul işçilerinin gazetesi olan «Hürbilek»te hastahanelerden, şikâyet eden yazıların çokluğu, muhakkak ki dikkat nazarınızdan kaçmamıştır. Bu şikâyetlerin ne dereceye kadar doğru olduğunu bilmem. Ancak benim de şikâyetçi olduğum hususlar vardır. Ve bunlar iki senelik müşahedelerime istinat eder.

Ben 800 işçisi olan bir fabrikada şöförüm. Bu münasebetle idari ve vicdani mesuliyeti şahsınızda toplanmış olan tedavi müessesenize sık sık gelmekteyim. Bir kazalı işçiyi veya bir hastayı tedavisi yapılmak yahut yatırmak üzere vazifeye geliyorum.

Ne eşef edilecek vaktidir ki, benim 15 kilometrelik yoldan 20 dakikada getirdiğim hastanın yanına 15 metrelik bir koridorun hemen arkasındaki doktor asgarı yarım saatte lütfen geliyorlar. Kapıdaki vazifeli müstahdeme nöbetçi doktorun nerede olduğunu soruyorum her defasında içtimada olduğunu söylüyor. Bir hastahane doktorlar içtimaa edebilirler. Ama bu içtimaa Nb. Dr. un iştirakını benim havsalamam almaz.

Doktorun teşriflerine muntazırken geçen yarım, bir; hattâ iki saat içinde seyretmek mecburiyetinde olduğumuz lâubalilik, oraya şifa umarak gelen hastalar üzerinde nasıl bir hayal kırıklığı doğurur, tasavvur buyurunuz?

Zatiâlinize bir misal göstermek isterdim. Şöyle ki:

Bir akşam üstü saat 18—19 sularında, yatağı telefonla evelden ayrılmış bir hasta getirdim. Usul üzere mektubu verdim. Yukarıya doktora telefon edildi. Sayın Dr. un lütuflarını beklerken sabık baş hemşire hanım herhalde ziyarete gelmişti. Çoktan beri hasret olduğu arkadaşlarıyla faslı muhabbete başladı. Kahkahalar ayyuka çıkıyor etraflarına aldırış etmeden kendi evlerinde imişler gibi sohbet devam ediyorlardı. Ve hastamız müvekkilana Dr. bekliyordu.

Sizi temin ederim; bu her vakit böyle. Alâkasızlık ve lâubalilik. Önünden geçtikçe dikkat ediyorum, Borsa kiraathanesinde daha çok ciddiyet var.

Sonra efendim anı bir kaza vak'asında 4 nüsha kaza kâğıdı isteniyor. 4 nüsha kaza kâğıdının hazırlanması, en azından 20 dakikaya ihtiyaç gösteren bir iştir. Böyle bir vak'ada 20 dakikanın kıymet ve ehemmiyetini siz çok nazik operatör elbette takdir buyurursunuz. Ama bu iş kanun veya nizamname mevzuudur denecektir. Fakat af buyurun bu evrakın ertesi gün aranılması cihetine gidilemez mi?

Benim şu naçiz maruzatım yalnız hastahanelerin alt katında şöyle bir gözüme ilenlerdir. İnşallah koşullarınızdan şikâyet edilecek hususlar yoktur. Çünkü henüz hastahanelerinizi gezmek bahtiyarlığına nail olamadım.

Gönül isterdiki Tıbbi sahada bir otorite olan zatiâlinizin şu varakı mihrivefayı okuyarak aynı otoriteyi idari sahada dahi gösteresiniz. Hürmetlerimle.

Milletlerarası çalışma Konferansı

(Baştarafı 1 incide)

porlar versin. Bunların hiçbirisi olmadı.

Talimatnamedeki aksaklıklar kaldıkça, yeniden seçeceğimiz arkadaşında ehil olup olmayacağı hususunda itimat sahibi olamayacağız.

Çalışma Bakanlığından yönetmeliğin icaplarına uygun bir şekilde sokulmasını bekliyoruz.

En geniş işçi topluluğunu temsil eden İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin bu yönetmelikle yapılacak herhangi bir seçime iştirak edemeyeceğini bildirmesini, tadilat zaruretinin ehemmiyetini göstermesi bakımından önemli saymaktayız.

Nizameddin BABAĞLU

İşçinin mesken derdi hallediliyor

(Baş tarafı 1 inci sa: de)

Kayseri Valisi, ve Bakanlık Müsteşarı olduğu halde Kayseri'ye 81 kilometre mesafede bulunan Sarioğlan bucağına gitmiş ve burada seylâba uğramış köyler için inşa edilmekte bulunan köy evlerini görmüştür. Burada Sarioğlan halkı kendilerine sıhhi ve medeni birer yuva sağlamış olan Hükûmete şükranlarını ifade etmişlerdir.

Akşam geç vakit Bakanla beraberindeki zevat Kayseri'ye dönmüşlerdir. Temel atma merasiminin işçiler arasında uyardığı sevinç ve bu eseri kendilerine veren Hükûmete karşı duydukları şükran eseri çok derindir.

Arkadaş Sendikaya üye ol

Hikâye

GURUR

Yazan: Suat M. DAYSAL

rika hayatına atılmış genç ressamın sorduğunu anlamıştı.

Başını evet mânasında hafif eğdikten sonra:

— Sukutu hayale uğramazsan kısaca sana bu kızın durumunu hikâye edeyim. Dedi.

Cahiti büyük bir dikkatle dinlemeğe hazırlanan genç de bir heyecan; gözlerinde bir merak ifadesi vardı. Cahit devamlı ederek:

— Babasının ölümünü müteakıf küçük denecek yaşta bir çatı altına giren ve fabrikaya her yeni gelenin dikkatini çeken bu güzel kızın adı. «Nazlı»dır. Onun işinden ayrıldığı bir vaki değildir. Bu ay gece vaktinde çalışıyor. Bütün bu çalışma devresinde Nazlı yalnız bir ay fabrikadan eksik olmuş bir ay sonra tekrar fabrikaya dönmüştü. Bu uzun ayrılıştan sonra fabrikaya döndüğü ilk günü öğle paydosunda onu tıpkı senin gördüğün yerde gözle-ri yaşlı mırıldanırken görmüştüm. Sessiz sadasız bu ayrılık ve dönüşü bir sorayım demiştim; yanına sokularak:

— Nazlı kızın ne oldu sana böyle, nerelere kayboldun? Hani seni daha fazla göremeseydim. Annenden gelip soracaktım. Diye hafif bir şaka etmiştim.

O anda Nazlıdan aldığım cevap gayet pratik ve basitti:

— Hiç; usta biraz hastalandım da onun için devamsızlık ettim. Demişti.

Halbuki işin içinde iş vardı. Bir gün fabrikayı gezmeğe gelen bir talebe grubu ile beraber bir öğretimde Nazlıyı görmüş ve onu beğenmişti. Pek kısa bir zamanda anlaşarak evlenmişler Nazlıyı da fabrikadan almıştı. Aile arasında olağan işlerdendir. Bir gün kavga arası Nazlıya kocası:

— Canım kendini neden bu kadar üstün tutuyorsun nihayet fabrikada çalışan bir işçi idin. Seninle evlendimse suç mu işledim. Demiş Nazlının hassis kalbini inciden bu söz ayrılımlarına sebep olmuştu.

Herkes Nazlının ince ruhunu anlayamaz. Babası da aynı terâhülde çalışan bir usta idi. Çok samimi görüşürdük. Zaten fabrikaya beraber girmiştik. Nazlı ölümünden sonra fabrikada pek kısa bir zaman içinde babasının yerini tutmuş iyi bir işçidir. Ve burada yalnız annesine bakmak için çırpınır.

Cahit ustasını; sözlerini büyük bir dikkatle dinleyen Sermet'in dudakları arasından sadece de iki kelime döküldü:

— «Haklı gurur» ve başını resim masası üstüne eğip çalışmaya başladı.

Biraz sonra önüne sarkan iri dalgah saçlarının örttüğü koyu lacivert gözlerinden dökülen bir damla yaş, Resim kâğıdı üzerinde; biraz evvel dinlediği hikâye ile boşa çıkan düşüncelerinin tesirinden kalbinde meydana gelen kabarıklığa benzer bir tümsek husule getirmişti.

M E S E L E L E R

Arsiulusal Çalışma konferansı ve işçi delegeleri

Hürbilek gazetemizin 7.4.1950 tarihli ve 90 sayılı nüshasında çıkan «Ankarada 4 işçi sendikası bir toplantı yaptı» başlıklı yazı malumdur. Bu 4 Sendika, neticede:

Çalışma Bakanlığının hazırladığı yönetmelikteki lisan bilen delegenin gönderilmesi hakkındaki maddenin kaldırılması için Bakanlığa müracaat edilmesii,

Delege Seçimlerinin kurulacak olan seçim kurulu tarafından tanzimi cihetine gidilmesi,

Bu kararların Bakanlığa bildirilmesi,

Lisan bilen bir şahsın hakiki bir işçi olmayacağını,

Bakanlığın hazırladığı yönetmelikte değişmesi lâzım gelen maddelerin tadil edilmediği takdirde Cenevrede toplanacak Çalışma Konferansına katılacak delege seçimlerine iştirak etmemek kararına varmışlardır. Verdikleri beş kararın, sonuncusu şüphesiz ki, en isabetlisidir. Çünkü: Birinci ve Dördüncü kararlarına bakılırsa seçecekleri işçi delegesi mümkün olduğu kadar görgüsüz ve cahil olup, yabancı ülkelerde Türk işçisini maskara edecek bir delege seç-

cekleri bellidir.

Bu gösteri zihniyetinden ne zaman vazgeçeceğiz? Cenevrede yapılacak toplantı bey-nelmile işçi sergisi değilki. Öyle olsaydı Ankaradaki çalışmağı temsil eden ve ÖĞÜN, ÇALIŞ, GÜVEN vezizeli anıtın alçadan bir mulâjımı göndermek kâfi gelecekti.

Saçları güzel taranmış, boyun bağı güzel bağlanmış, lâf anlamaz söz söyleyemez, can sıkıntısından —ve bir tavır takınmak için— sigarasını püfür püfür için, put gibi oturacak yakışıklı bir delikanlı mı delege seçilecek?

Meselâ Fransız işçileri namına Leon Jouhaux çapında bir işçi delegesi konuştuktan sonra hiçbir şey anlamamış olan delegemiz, hatibi alkışlamaktan başka ne yapabilir? Delegemiz Holivuta gitmiyecek, Cenevreye gidecektir. İştirak edeceği, temsil değil, konferanstır. Konferans. Yani söylenen sözlerin inceliklerini anlayacak. Dünya işçi hareketinden az çok malumatı olacak. Çarçabuk mühim noktalar hakkında not tutacak, muhakeme edecek ve sırası gelince açık bir ifade ile Türk işçisinin fikirlerini bildirecektir. Bir

Türk Sendikacılığının varlığından haberdar olmanın Dünyaya, doğrudan doğruya Türk işçisinin ağız ile mükemmel yabancı dil bilen işveren veya Hükûmet temsilcilerine muhtaç olmadan, Türk Sendikacılığın tanıtacaktır. Türk Sendikacılığının, faşistler gibi korporasyon şeklinde veya bolşevikler gibi komünist sendika şefleri vasıtasıyla bir askeri disiplin ile hükûmet tarafından idare edilen bir Sendikacılık olmadığını açıklayacaktır. Millî ve mesleki olan Türk Sendikacılığının hiç bir siyasete âlet olmadığını hiç olmayacağını anlatacaktır. Hatâta Batı Avrupa ve Amerika Sendikacılığının faydalı ve zararlı denemelerinden ders alarak bu yabancı sendikaların yaptıkları yanlışları tekrarlamayacak ve bilâkis, Nobel Sulh Mükâfatını kazanan ve «BÜYÜK HÜLYA» eserinin meşhur İngiliz yazarı NORMAN ANGELL'in anlattığı İngiliz sendikacılığının düştüğü çıkmaza, Türk Sendikacılığının girmeyeceğini bildirmek suretiyle, henüz üç senelik Türk Sendikacılığının böyle bir olgunluğunu ancak binlerce sene

Yazan: N. C. Dalibar

evvel inkişaf etmiş ve en eski Dünya medeniyetinin tesirlerinin neticesi olduğunu ispat edecektir.

Bundan başka dönüştürme itibalarım rapor ile bildirmek için hiç kimseye muhtaç olmayacaktır. Böyle mühim ve nazik bir vazifeyi başaracak işçi muhakkak geniş bir kültür sahibi olmakla beraber, dürüst ahlâklı ve vicdan sahibi de olacaktır, ki etrafında gördükleri şeyler onu vazifesinden alıkoymasın. Daha açık bir dille, gezmeğe, eğlenmeye gitmiyecektir, çalışmaya gidecektir.

Bu konuyu kapamadan önce yabancı dil bilmiyen bir işçi delegesinin seçilmesini muvafık görmemekle, bu işçi delegesinin Türk Heyetinin yabancı dil bilen diğer delegelerinin gölgesi olmasına — Kuklası dememek için — müsaade etmemesi hususunda, hükümetimizin işçi dâvasında gösterdiği hassasiyeti bileümle işçi arkadaşlarımızın takdir edeceklerine eminim.

Ihtiyarlık sigortası için Ankara Halkevindeki toplantı

Ankara (özel) — 1 Nisan tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olan ihtiyarlık sigortası kanununun tatbikatında karşılıklı muhtemel olan güçlükler hakkında, iş verenleri ve işçileri aydınlatmak maksadıyla İşçi Sigortaları Genel Müdürlüğü tarafından dün Halkevinde iki konferans tertip edilmiştir.

Şehrimizdeki bir çok müesseselerin sahip ve temsilcilerinin iştirak ettikleri birinci konferans saat 15 de yapılmıştır. İş ve İşçi Bulma Kurumu Mülki Müdürlüğü İhtiyarlık Sigortası Müdürü Reşat Ak tarafından verilen konferansta, yeni kanunun tatbikati ve incelikle-

ri hakkında işverenlerin dikkat edecekleri hususlar etraflı bir şekilde belirtilmiş ve izah edilmiştir. Konferansın sonunda bir çok müessese sahibi söz isteye rek konferançından muhtelif meseleler hakkında sorular sormuşlar ve tatmin edici cevaplar almışlardır.

Saat 18 de beş yüzden fazla işçi vatandaşın doldurmuş olduğu Halkevi salonunda Reşat Ak ikinci konferansını işçi vatandaşlara vermiştir. Büyük bir ilgi uyandıran bu konferansta da İhtiyarlık Kanununun işçileri alâkadar eden kısımları hakkında münakaşalı bir konuşma yapılmıştır.

Ecnebi garsonlar

(Baş tarafı 1 inci sa: de) devam eden bu işçilerle onları menfaatleri uğruna himaye etmiye çalışan iş verenlere şurasını hatırlatmak isteriz ki: Her gün 40—50 işsiz vatandaşın şikâyeti ile karşılaşan Sendikamız buna ait olan kanunun tahakkukuna azami gayret sarfedecek ve hiç bir vakit mücadeleden çekinmeyecektir. Esasen hükümetimizin de bu mesele üzerinde hassasiyetle durduğunu memnuniyetle görüyoruz. Başlıbaşına bir memleket meselesi olan bu vaziyet önlenmediği takdirde bir çok vatandaşlarımızın iş temin edilecektir.

Sendikamız bu konu üzerinde incelemeler yaparken daha hazine vaziyetlerle karşılaşmaktadır, meselâ; ecnebi uyrukluların yalnız bizim iş kolumuzda değil Matbaalarda, Bakkalarda, Kasaplarda ve daha birçok yerlerde de çalıştırılmaktadırlar. Bu hal beni evvelâ bir işçi vatandaş, bir Sendika Başkanı ve işçi sendikaları birliği yönetim kurulu üyesi olarak müteessir ediyor ve bu teessür beni ve ilgili arkadaşlarımı vazifeye dâvet ediyor. Muvaffak olacağımıza şüphe yok, mücadeleden geri durmayacağız.

Sivastopol Fedailerini

Niyazi Ahmet BANOĞLU

Musa paşa genç Hasanı karışında görünce şaşırılmıştı. Ken disine genç Hasanın yaptıklarını anlatmışlardı ama, o bunlara bir türlü inanmıyor ve Hasanın döneceğine ihtimal veremiyordu.

Paşa yerinden kalktı ve gencin boynuna sarılarak onu alından öptü. Musa paşa gözyaşını dökerek «Senin gibi yiğitler, vatan için canını esirgemiyenler oldukça bu milletin yaşamak elbette hakkıdır» diyordu.

Paşa fedaiye yer gösterdi ve kendisi de iskemlesini çekerek karşısına oturdu:

— Anlat bakalım evlât, yaptıklarını bir bir anlat bana.

Genç Hasan sıklıgan bir eda ile cevap verdi:

— Anlatayım ama paşam, sizler yaptıklarımı pek büyütüyorsunuz. Vazifemden başka ne yaptım ki.

— Yok yok biz onu biliyoruz. Sen anlat bakalım.

— Sizden ayrıldıktan sonra onların askerleri arabama karşı kendimi asker kaçağı olarak tanıttım ve aptalları inandırmak için de öyle hikâyeler uydurdum ki, zaman zaman kendimin bile inanacağı geliyordu. Meselâ Türkler kumandan-

larının zoruyla döğüşüyorlar, baskı altındalar, her fırsat bulan kaçıyor filân dedim. Söylediklerim hakikatın tamamen tersi idi. Beni denemek istediler. Rus kumandanı, o suratından aksilik ve uaklâlık akan adam bana bir Türk esiri bulup getirmemi söyledi. Tepeyi boyladım. Önüme Mustafa çavuş geldi. İhtiyar yüzbaşının bölüğündeki mert çavuş.. Yakaladım. götürdüm.

Çavuşa gözümün önünde yapılanları hiç unutamayacağım. Fakat ne yapayım tahammül etme klâzımdı. Nihayet onu zindana attılar. Zindanda kendisiyle görüştim. Kendimi tanıttım, vazifemi anlattım. O kadar memnun oldu ki. Artık bana son derece itimat ediyorlardı. Taarruz plânı yapmak için malûmatıma müracaat ettiler. Birden aklıma geldi. Kumandana plânı hazırlamak için bizimkilerin bulunduğu tepeye çıkmayı tavsiye ettim. Aptallar hemen kabul ettiler. Tepede bizimkiler hepsin esir aldılar ve ben tabii hemen geriye döndüm. Karargâhtakilere Mustafa Çavuşun ellerini bağlamalarını, kumandana götürüleceğimi söyledim. Böylece çavuş da kurtuldu. Bi-

Naylon devrinde

Otomobillerde istimal edilen plâstikler

Birleşik Amerikada motörlü vasıtalar imalâtında günden güne daha fazla plâstik istimal edilmeğe başlanmıştır. 1948 yılında Amerika otomobil endüstrisi takriben 5.850.000 kiloluk plâstik kullanmıştır. Bu miktar, 1945 yılında otomobil sanayiinde istimal edilen plâstiklerden iki kere daha fazladır.

Otomobillerde kullanılan plâstik parçaların bazı durumlarda madeni paraçlardan hem ucuz ve hem de daha dayanıklı olduğu otomobil uzmanları tarafından belirtilmiştir. Diğer taraftan plâstik, topyekün istihsalâta tam manasiyle elverişlidir. Umumiyet itibarile plâstikler çok hafif olduğu için nbu madde ile diğer malzemenin hiç bir suretle göremeyeceği işleri başarmak kabildir.

Otomobil fabrikalarında plâstikler otomobiller için kırılmayan pencereler inşa etmek için de kullanılmaktadır. Diğer taraftan, otomobillerdeki döşemeler, âlet levhası, kapı kolu ve direksiyon imalâtında da plâstiklerden istifade edilmektedir.

Bir kimyagerimiz odun unu yaptı

Ankara (Özel) Yüksek kimya mühendislerinden Mehmet Sözen, dinamit ve plâstik maddeler imalâtında kullanılan ve bu yüzden harice mühim miktarda dövizimizin gitmesine sebep olan odun ununu memleketimizde de imal etmeğe muvaffak olmuştur.

Mehmet Sözen, bu işle meşgul olmağa 1949 senesinin martında vazifelendirilmiş ve uzun süren çalışmalar sonunda niha-

yet imal edebilmiştir.

Avrupadan ve bilhassa İsveçten döviz mukabili memleketimize ithal edilen ve dinamit imalinde, dinamitin, kustuğu nitroglicerini emmek ve şuraya bu raya bulaşmasına mani olmak maksadıyla bir dolgu maddesi olarak kullanılan «odun unu», bundan böyle memleketimizde de yapılabilecek ve her sene aşağı yukarı 250 bin liralık bir tasarrufumuz olacaktır.

İş ve işçi Bulma kurumundan

İş ve işçi arıyanlara

İş yahut işçi arıyorsan İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUM ŞUBELERİ

Ankara müdürlüğü	Telefon : 13686
İstanbul Müdürlüğü	» : 41367
İstanbul Ajanlığı	» : 21942
Üsküdar Ajanlığı	
Eyüp Kolu	
Bakırköy Kolu	» : 16-104
Beşiktaş Kolu	» : 81849
İzmir Müdürlüğü	» : 4842
Adana Müdürlüğü	» : 1152
Konya Müdürlüğü	» : 191
Eskişehir Müdürlüğü	» : 51
Bursa Müdürlüğü	» : 1963
Trabzon Müdürlüğü	» : 110
Samsun Müdürlüğü	» : 340

Halk Bankası T. A. Ş

ve

Halk Sandıkları

Sermaye, ihtiyat, (Tamamen Karşılıklar) (ödenmiş) 2,225.809

Küçük ticaret ve sanatların mesleki faaliyetlerini korumak, kollamak, düzenlemek ve geliştirmek maksadıyla 2284 ve 331 sayılı kanunlarla devletçe kurulmuş MESLEKİ KÜÇÜK KREDİ kurumudur.

Küçük ticaret ve sanat adamlarına, alelümum esnafa, her türlü ihtiyaçlarına uygun kredileri kolaylıkla verir; mevduat kabul eder ve her türlü banka muameleleri yapar.

SANDIK VE AJANSLARI

Ankara Halk Sandığı	Gaziantep Ajansı
İstanbul Halk Sandığı	İzmir Ajansı
Burdur Ajansı	Kastamonu Ajansı
Bursa Ajansı	Maras Ajansı
Denizli Ajansı	Merzifon Ajansı

Diyanet İşleri Başkanlığının tasvibiyle basılan:

Müslümanların aradığı kitap MÜSLÜMANLIK ÖZETLERİ

Yazan: Hasan Hayri Bilgin
Fiatı 1 lira olan bu çok kıymetli, açık ve faydalı eseri, işçi arkadaşlardan isteyenler sendikalar birliğinden yüzde 20 tenzilâtla 80 kuruşa tedarik edebilirler. Hararetle tavsiye ederiz.

HÜRBİLEK HAFTALIK GAZETE

Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği
Yazı işlerini fiilen idare eden Seyfettin Demirsoy

Basıldığı yer

ALİŞAN DOBRA MATBAASI

Telefon : 25489

(Devamı var)